

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra DEN DANSKE STATS-KIRKE

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 71.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig08val-shoot-idm139746851588944/facsimile.pdf> (tilgået 14. maj 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Alter-Bog og Sogne-Baad

ældre Tid undergaaet mange Forandringer uden at det havde gjort nogen Forskiel, da forfælede det naturligviis aldeles sin Virkning paa mig, som baade af Kirke-Historien veed, det er et aldeles løst Foregivende, og indseer, det maa være blot for al Sandhed, hvis det ikke skulde have været idelt Bedrageri med Daaben og Fæderne-Troen i hele det Aar-Tusinde, vi Danske har havt den, og det maa vel for mig Enhver som lyster paastaae, men han maa sandelig ikke forlange af mig at jeg enten skal indrømme hans Paastand, eller paa Grund deraf lade for Mine den Daab forvanske, jeg døbt med, og troer mig gienfødt ved til det evige Liv. Det er nemlig soleklart, at skal min Daab paa Christi Ord være et stort Naade-Middel, da maa den være forrettet efter Christi Indstiftelse, men vilde ikke længer forrettes derefter, naar den forrettedes anderledes, og naar Man vil trøste mig med, at min Daab er ikke heller forrettet efter Christi Indstiftelse, da driver Man jo kun aabenbar Spot med mig, med Daaben og Fæderne-Troen.

Kunde jeg nu blot som Fader ingenlunde med frelst Samvittighed samtykke i mindste virkelige Forandring ved Daabs-Pagten, og maatte jeg, som jeg nødvendig maatte, erklære Forvandlingen af »Djævelen« til et upersonligt og ubestemt »Synds-Begreb« eller Udeladelsen af »et Led« i Troes-Bekjendelsen, eller Opøsningen af den tredie Persons »den Hellig-Aands« Navn i dets løse Bestanddele, for en virkelig Forandring, da maatte jeg som Præst med Fæderne-Troen endnu tage det langt strengere; thi dels maatte jeg erklære Baandet sønderrevet mellem os og vore Lutherske Fædre og alle Danske Christne fra fordum Tid, naar vi forkastede deres Troes-Bekjendelse og Daabs-Pagt, dels maatte jeg vægre mig ved at forrette nogen Daab, hvorved der ikke, ligesom ved den Gamle, høitidelig erklæredes at den er det Gienfødelsens og Fornyselsens Bad, Christus har indstiftet og som skænker den Troende Synds-Forladelse og Arve-Ret til det evige Liv, og endelig maatte jeg krympe mig ved enhver Forandring, som nogen Fader sandt betænkelig ved sit Barns Daab, da vi i Henseende til de Skrøbeliges Samvittighed have en stræng Ordre af Apostelen Paulus, som jeg troer, er ei Guds Bud.

Ved Daaben kan der altsaa slet ingen af de Forandringer gøres, som de Herrer Clausen og deres Parti fordrer, naar Tilhængerne af Fæderne-Troen skal have Samvittigheds-Frihed

Alter-Bog og Sogne-Baad

og deres Præster følge en ny Alter-Bog, saa vi er neppe indenfor Kirke-Døren, før vi see, at den Liturgiske Uenighed ret egenlig er en uforligelig Tvist om »Troen«, umuelig at bilægge, fordi ærlige Folk ligesaa lidt vittelig kan fornægte den Tro, de bar, som bekiende den, de forskyde. Vi behøve da ikke at gaae videre, thi ved »Indgangen og Udgangen« af Kirken er det ganske aabenbar kun »det første Skridt« der koster, og kan Stats-Kirkens Præster umuelig enes om Ordene ved Daaben, da vilde al anden Enighed være ubetydelig; men det følger dog tillige af sig selv, at da Tvisten ved Daaben netop angaaer »Troen, Haabet og Viikaarene for Saligheden«, saa maa den føde Uenighed om ethvert Udtryk for det Kirkelige Liv, og ved »Nadveren« som en hemmelighedsfuld Forening med »den korsfæstede igien opstandne Freiser« tilbagevinde sin uforligelige Egenskab, ja, skjøndt jeg, som Communicant, slet ikke er opsat paa Strid om det store Schiboleth »sande Løgene« og »sande Blod«, maatte jeg dog kalde det Samvittigheds-Tvang at afskaffe et Ord ved Naade-Midlet, hvis Brag er uskyldig, men hvis Udcladelse er mistænkelig og kan forarge mangen ærlig Lutheran.

Da nu Modstanderne vil være enige med mig om, at naar der ingen Forandring bliver ved »Daaben og Nadveren«, er Resten neppe værd at tale om, saa har jeg givet gyldig Grund for min første Paastand, at ingen Forandring som er værd at nævne kan skee med Alter-Bogen, naar Præster med Fæderne-Troen skal nødes til at følge den og Folk med samme Tro nødes til at blive i Stats-Kirken.

Nu var min anden Paastand, at om end alle Præster nødes til bogstavelig at følge den gamle Alter-Bog, kunde dog Fæderne-Troens Bekiendere kun ved Sogne-Baadets Løsning vinde den alernødvendigste Samvittigheds-Frihed, og til klarlig at indsee det, vil det være Nok at betragte Confirmationen, hvor ikke blot Liturgi og Lærdom øiensynlig mødes, men hvorved Sogne-Præstens modsatte Lærdom er en troende Fader endnu utaaleligere end hans liturgiske Afvigelse.

Confirmationen skal være en høitidelig »Bekræftelse i Daabs-Pagten« og dermed i Fæderne-Troen, og dertil hører da nødvendig, hvad Alter-Bogen foreskriver; en Gienagelse af begge Hoved-Spørgsmaalene ved Daaben; saa der kan ingen tænkelig Grund være til den hyppige Udcladelse deraf, uden vedkommende Præsters Formening, at Djævelen maa ikke